

חולין ס-א

עניין: הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח

רשב"א פירושי ההגדות

ואמנם בעיקר בריאת שני המאורות אחד קטן ואחד גדול, ושהקטן מקבל האורה מן הגדול, וענין הקרבן⁹⁷, איפשר שיש בו סוד נעלם שהם תבנית לתבנית ולתבנית המרכבה. ונגלה⁹⁸, שהשמש והלבנה שניהם מלכים פועלים בעולם ומנהיגים אותו, והכתר האחד שאמרה, היא מידה אחת, ר"ל שאי אפשר להשתמש שניהם במידה אחת שיהיה ריבוי האחד ללא יועיל, אלא שישמש זה מידה אחת וזה מידה שנית, כאילו תאמר שישמש זה שתיים עשרה שעות כמידת יום וזה שתיים עשרה שעות כמידת לילה, ויהיה אור הלבנה כאור החמה זה במידתו וזה במידתו.

אמר לה הקב"ה: יפה אמרת, שאי אפשר להשתמש יחד, אבל להשתמש זה אחר סוד זה בענין אחד גם כן אי אפשר, שלא יתכן תיקון העולם על הצד הזה עד שתהיה מידה אחת למלאכה והיא מידת יום ומידה אחרת למנוחה וזו היא מידת הלילה, אם כן לכו והמעטי את עצמך, הכוונה לברוא מאור אחד קטן מקבל אור החמה להיות משמש כמידת לילה אחר סוד מידת היום להמציא לנבראים עת המנוחה.

וכדי להרגילנו על מידת ההשוויה ולהתרחק מדרך הטלת הקנאה, באו שאר עניני הוויכוח: מפני שאמרת דבר הגון, ויקראו צדיקים על שמך, וכלל הענין, לא על צד הכיוון. ואמנם מפני ששניהם משלימים תיקון העולם במצות בוראם יתברך, השווה להם התועלת בקיום העולם, והוא, שאנו, עם שאין אנו יודעים תכלית המבוקש בבריאת העולם, ידענו באמת שתכלית הכוונה בבריאת העולם השפלה הוא המין האנושי, שהוא⁹⁹ בעל שכל מכיר בוראו יתברך כפי מה שיש בכח השכל האנושי¹⁰⁰ לדעת ולהכיר בו יתברך ולהתבונן בו מצד פעולותיו ולהתפלל לפניו ולעבדו. והמבוקש מן המין האנושי – ישראל, וכבר העידו הכתובים בזה עדות מבואר¹⁰⁰: בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבולות עמים למספר בני ישראל כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, ישראל¹⁰¹ אשר כן אתפאר, וכאלה רבים. ועל כן אמר כאן כי עם היות לחמה מעלה להנהגת¹⁰² העולם הכוונה בכל זאת ותכלית המבוקש ממנו קיום העולם הזה, וקיום העולם בישראל שנא¹⁰³ אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי, וקיום ישראל בכפרתם, וכפרתם בקרבנות, ועל כן להשוות תועלת הלבנה ומעלתה בקיום העולם כתועלת החמה ומעלתה באותה מידה¹⁰⁴, הבטיח הקב"ה שיכפר לישראל ויעשם בריה חרשה כהתחדש הלבנה, ונמצא קיום העולם עומד על הלבנה, וזהו ישוב הדעת שנתישבה הלבנה.

ואמר: הביאו עלי קרבן שמיעטתי את הירח, לומר בסיבת מה שמיעטתי את הירח הביאו כפרה שעיר אחד שאכפר להם בכל התחדש הלבנה כדי שיהיה קיום העולם בה קיומו בחמה.

מהר"ל גור אריה

במדבר כח, טו

והקרבן בשביל זה הוא סלוק חטאו⁹⁹. וכאשר מיעט את הירח, אל תאמר שלא נמשך בשביל זה חסרון והעדר בתחתונים, שאם ימצא חסרון והעדר בירח – שהוא שליט ומושל בעולם השפלה¹⁰⁰ – בודאי ימשך זה אל הנמצאים התחתונים למטה ממנו¹⁰¹. וכאשר השם יתברך מחדש בכל חודש וחודש אור הירח, והנה השם יתברך מנהיג עולמו בהיפך אשר היה מקודם, אשר היה ממעט אור הירח, [ועתה מחדש אור¹⁰², ובזה מנהיג עולמו. וכו' צוה השם יתברך להביא חטאת להתקרב אל ה', להיותם בו דבקים¹⁰³. ובזה הנמצאים

אפיקי ים להגרי"א חבר שבועות ט.

אמר רשב"ל מה נשתנה שעיר של ר"ח וכו' כבר ביאר מאמר זה הרשב"א בפי' לאגרות, וגם האריז"ל ביאר בארוכה ע"פ סוד, ואנו נלך בדרכיו אשר הם דברי אלקים חיים ונרחיב הדיבור בזה להראות עומק דברי רז"ל לכל יודע דרכי החכמה האמיתית. הנה ידוע ששני המאורות האלו אשר משמשים להאיר על הארץ וכל פעולת הארץ והדרים עלי' מקבלם שפעם באמצעותם וכמ"ש (בראשית א יד) והיו לאותות ולמועדים וכו', הנה הגם שהדברים כפשוטם יש בזה עוד ענין פנימי שרומז על מאורות העליונים שבהם הנהגת העולם וכל הנבראים, שהם ז"י ו"ג דאצ"י יום ולילה, והם סוד השפעה עליונה בדכורא והכל לפי הכנת השכינה שהיא מתפעלת ע"י התחתונים לפי ערך מצבם בעבודת ה' ובתורתו,

והנה לפי שאין כל חדש תחת השמש וסוף מעשה במחשבה תחי', לכן תחי' נבראו המאורות שניהם שלימים והם מאורות הגדולים כפי שיהי' לע"ל מאורות העליונים כך הם מאורות שלמטה נבראו שלימים, ואח"כ הלכה ונתמעטה כפי הענין שניתן לה להיות תיקונה תלוי בעבודת התחתונים, ואין לה אור מעצמה רק מה שמשפיעים לה מבעלה שהוא השמש. והוא שעיקר בניינה הוא מגבורות והוא ענין הנהגת השכינה על ישראל ע"פ מדה"ד כפי מעשיהם בדקדוק, רק שמאריך אף וממתין מעט מעט והוא ביסוס הגבורות ע"י החסדים שעושים ישראל במעשיהם הטובים שגורמים זיוג ביניהם, והוא המגן עליהם בגלותם בכל עת שלא יכלו ח"ו ע"פ תוקף הדין שהוא אש אוכלה, אש הנאחו בפתילה וקיומם ע"י השמן שניתן בנר. ולע"ל אז הנוקבא תהי' עטרת בעלה, שהגבורות כשנתבסמו אז מעלתם יותר גדול מהחסדים שהוא נהמא דכסופא, משא"כ מה שהוא בדין, אבל כ"ז יציעה"ר נמצא ואין העולם בשלימות אז יש לסט"א אחיזה בגבורות, אז החסדים גדולי' יותר.

והוא מרומז במליצת רז"ל (חולין ט ע"ב ע"ש כל הענין) מ"ש שאמרה יריח א"א לב' מלכים שישמשו בכתר אחד, ר"ל שא"א להחסדים וגבורות להשתוות במצב א', כי בזה"ז או החסדים דכורא יש להם יותר מעלה, ולע"ל אז הגבורות נתעלו למעלה בסוד בין שנעלה לס"ג קרן ביובל אתעטר וכו'. ואמר לה הקב"ה לכו ומעטי וכו' והוא כל ימי עוה"ז בו' אלפים שנין שצריכה הנוק' להתמעט שבה תלוי העבודה נשמות ישראל, והוא כ"ז שאין הביורור נשלם שהתכלית אינו נשלם כי אם לבסוף, אף שבאמת היריח שהיא הנוקבא צריכה שמעלתה תהי' יותר גדולה עטרת בעלה שהוא תכלית שלימות ישראל, והוא מ"ש שאמרה לפי שאמרת

גדולה לסט"א בעולם, לכן לא מסיתבא דעתה עד שאמר הביאו עלי כפרה וכו' והוא סוד השעיר וכו' שהוא דורון לס"מ ע"ד (משלי כה כ"ב). אם רעב שונאך וכו' כי גחלים אתה חותה על ראשו וכו', שיסורי הגלות ושפלות ישראל עד עפר יגיע שהוא בעת המולד הוא תועלת גדול לביטול הסט"א כמ"ש בכ"מ, והוא כפרה ותקנה לישראל על מיעוט היריח, והוא סימן טוב לישראל שעתידיים להתחדש כמותה לע"ל בחידוש העולם באלף השביעי, ואז יעלה להיות עטרה בראשו של הקב"ה וכמ"ש (ברכות יז ע"א) צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם וכו' והוא מ"ש כפרה עלי וכו' שהוא בכינה דרגא דיוה"כ שאז תעלה על ראשו והבן מאור.

WHATSAPP

DAF YOMI PORTAL

KOL HALASHON